RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ANTİK MİTOLOJİ DERSİ

ESKİ YUNAN MİTOLOJİSİ I

(Titanların Yaradılışı, İnsanların Çağı, Tufan ve Heraklesi'in Görevleri)

YUNAN COĞRAFYASI VE TARİH SAHNESİNDEKİ YERİ

Yunanistan, Güneydoğu Avrupa'da Balkanlar yarımadasında bir ülkedir. Kuzeyden Arnavutluk, Kuzey Makedonya ve Bulgaristan ile sınırlanırken, doğuda Türkiye ile komşudur. Yunanistan'ın doğusunda Ege Denizi, güneyde Girit ve Libya denizleri tarafından çevrilidir ve batıda İtalya ile Yunanistan'ı ayıran Iyon Denizi bulunur.

ESKİ YUNAN MİTOLOJİSİ I

TİTANLARIN YARADILIŞI

Titanlar, Yunan mitolojisindeki tanrılar ve insanlar arasındaki nesil zincirinin ilk halkası olarak kabul edilirler. Bunlar, gökyüzünü temsil eden Uranos (Gök Tanrısı) ile Gaia (Yeryüzü Tanrıçası) çiftinin 12 çocuklarıdır. Bu büyük dev tanrılar, doğa olayları ve kozmik düzenin kontrolü gibi önemli yeteneklere sahiptiler. Örneğin, **Okeanus** denizleri, **Hyperion** ise güneşi idare ediyordu. Diğer Titanlar da rüzgarlar, mevsimler, ay ve yıldızlar gibi farklı alanlarda etkinlik gösteriyordu. Kısacası her biri kendine özgü bir güce ve role sahipti. Titanlar, mitolojik dünyada doğa olayları ve elementlerle ilişkilendirilir. Titanların gücü, mitolojik anlatımlarda korku ve hayranlık uyandıran bir etki yaratır.

Ancak, Titanlar dönemi sona erdiğinde yerini **Olimposlu Tanrılara** bırakmak zorunda kaldılar. **Zeus**, diğer Olimposlu Tanrılarla birlikte Titanları mağlup etti ve onları **Tartarus** adlı yeraltı hapishanesine hapsederek egemenliği ele geçirdi. Bu olay, Titanları tanrılar hiyerarşisinde ikincil bir konuma düşürdü ve Olimposlu tanrıların gücünü pekiştirdi.

Antik mitolojide, Titanlar tanrıların öncüleriydi. Bu güçlü varlıklar,Yunan mitolojisinde önemli bir rol oynamaktadır. Titanlar, evrenin yaratılışında ve devasa

savaşlarda önemli bir yer tutarlar. On iki adet Titan ismi bilinir ve hepsi farklı yeteneklere sahiptir. Bunlardan **Erkek Titanlar**; Okeanos, Koios, Krios, Hyperion, İapetos ve Kronos iken **Dişi Titanlar** ise Theia, Rheia, Themis, Phoibe ve Mnemosyne'dir.

Titanlar, özellikle ***Titanomakhia*** yani Devler ve Tanrılar Savaşı olarak bilinen büyük bir savaşta Olimposlu Tanrılara karşı mücadele etmişlerdir. Bu savaşta Titanlar ile Olimposlu Tanrılar arasında çekişmeler yaşanmış ve sonunda Zeus liderliğindeki Olimposlu Tanrılar zafer kazanmıştır. Bu zafer, Titanların egemenliklerinin sonunu getirmiştir.

Titanlar, mitolojide devasa boyutlarıyla ünlü olan güçlü varlıklardır. Ancak, bu kudretli yaratıkların da bazen hataları ve suçları olabilir. Mitolojik anlatılara göre, tanrılar tarafından işledikleri suçlar nedeniyle titanlar cezalandırılmıştır.

Bir titanın ceza almasının en dikkat çekici örneklerinden biri **Prometeus'un hikayesidir**. Prometeus, Titanların soyundan olup ateşi tanrılardan çalarak insanlara vermiştir. Böylece onların medeniyet yolunda ilerlemesini sağlamıştır. Ancak bu eylem, tanrıların hoşuna gitmemiş ve Zeus tarafından cezalandırılmıştır. Prometeus, Kafkas Dağları'na zincirlenmiş ve her gün bir kartal tarafından karaciğerinden yenecek bir şekilde cezasını çekmek zorunda kalmıştır. Bu sonsuz acı, Prometeus'un tanrılarla zıt düşmesinin bir sonucu olarak kabul edilir. *Zincire Vurulmuş Prometheus*!

Dişi Titanlar:

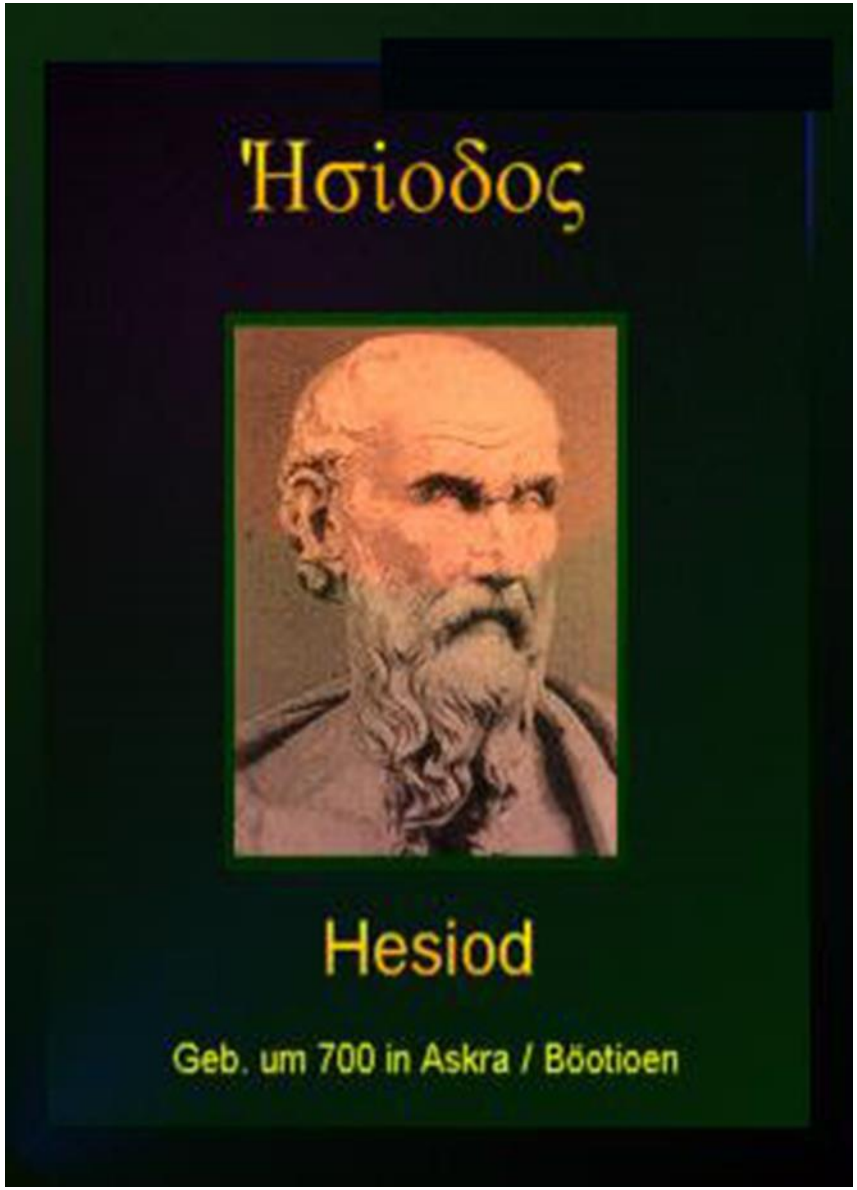
*Theia -- Görüntü ve değerli taşlar.
*Rhea -- Cinsel bereket ve dağlık bölgeler.
*Themis -- Adalet ve düzen tanrıçası.
*Phoebe -- Karanlık ve Gizem.
*Tethys -- Yeraltı suları.
*Mnemosyne -- Hafıza ve hatıra.

Erkek Titanlar:

*Kronos -- Zaman.
*Krios -- savaş ve barış
*Iapetos --Ölümlülük, yara ve yaşam süresi
*Koios -- Akıl ve kuzey kutbu.
*Hyperion -- Güneş.
*Okeanos -- Okyanus.

İNSANLARIN ÇAĞI

Klasik Beş İnsan Çağı, MÖ 8. yüzyılda Hesiodos adlı bir çobanın şiirinde yazılmış bir Yunan yaratılış hikayesidir. Hesiodos, Homeros ile en eski Yunan destan şairlerinden biriydi. Hesiodos, eserini muhtemelen Mezopotamya veya Mısır'dan gelen, kimliği belirsiz eski bir efsaneye dayandırmıştı. Yunan efsanesine göre, Hesiodos, koyunlarını otlatırken bir gün Dokuz İlham Perisi ile tanışan ve Yunanistan'ın Boeotian bölgesinden olan bir çiftçiydi. Dokuz İlham Perisi, şairler, konuşmacılar ve sanatçılar da dahil olmak üzere her türden yaratıcıya ilham veren ilahi varlıklar olan Zeus ve Mnemosyne'nin (Hafıza) kızlarıydı. Gelenek gereği, İlham Perileri her zaman destansı bir şiirin başında anılırdı. Nitekim bu günde onlar Hesiod'a üç miti anlattığı 800 satırlık destansı şiir olan İşler ve Günler'i yazması için ilham vermişlerdi…

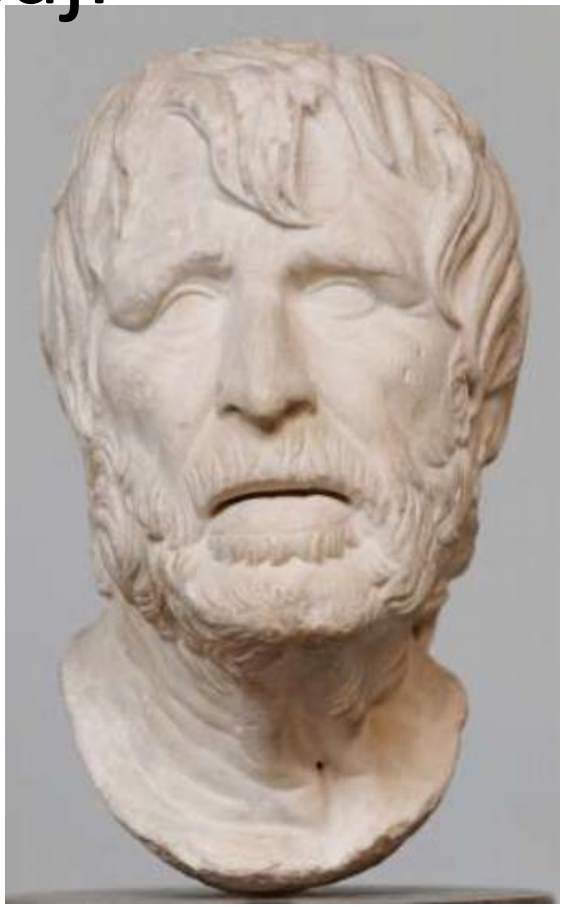

Ἔργα καὶ Ἡμέραι (İşler ve Günler)

Θεογονία

Hesiodos'un Mesajı

Beş İnsan Çağı, sürekli bir yozlaşmanın uzun bir geçişidir ve insanların hayatlarını ilkel bir masumiyet durumundan kötülüğe doğru inerken izler. Kahramanlar Çağı için tek bir istisna vardır. Bazı araştırmacılar, Hesiodos'un mitolojik ve gerçekçi olanı bir araya getirerek, referans alınabilecek ve ders çıkarılabilecek eski bir masaldan yola çıkarak harmanlanmış bir hikaye yarattığını belirtmişlerdir.

HERAKLES'İN 12 GÖREVİ

Herakles'i Tanıyalım:

Herakles, Zeus ile Myken kralının kızı Alkmene'nin oğludur. Alkmene'ye aşık olan Zeus ona kocası Amphitryon kılığında yaklaşmıştır. Alkmene, Zeus ve kocası Amphitryon ile bir gün arayla birlikte olduktan sonra ikiz çocuk doğurmuştur. Bunlardan birisi Alkides (daha sonra Herakles) diğeri de İphikles ismini alacaktır. Hera, Alkmene'nin Zeus'tan hamile kaldığını öğrendiğinde doğumu geciktirmiştir **(Hom. İlyada, XIX 95-134)**. Herakles doğduğu günden itibaren tanrısal bir kuvvete sahiptir. Hera'nın gönderdiği iki büyük yılanı öldürdüğünde henüz birkaç günlük bebektir.

Herakles üstün bir eğitim görmüştür. En iyi yaptığı işler ok atmak, araba kullanmak ve güreşmektir. 18 yaşına geldiği zaman Kitharion ormanlarında yaşayan ünlü canavarı, öldürmüştür. Bu kahramanlığından dolayı Thebai kralının kızı Megara ile evlenmiştir. **Megara** ile olan evliliğinden üç oğlu olmuştur. Fakat Hera, Herakles'i çıldırtmış, Herakles de karısını ve çocuklarını öldürmüştür. Herakles kendine geldiğinde yaptıklarının farkına vardı ve dehşete düştü. Yaptığı bu korkunç işlerin vicdan azabından nasıl kurtulabileceğini öğrenmek için Delphoi'a gitti. Kahin ona suçlarından arınması için Tirynis Kralı Eurysteus'un hizmetine girip, onun 10 isteğini yerine getirmesi gerektiğini söyledi. Eurysteus, Herakles'e bu görevleri tek başına yapması gerektiğini söylemişti. Fakat 2 görevinde yardım aldığı gerekçesiyle Herakles'in yaptığı iş sayısı 12'ye yükseldi. İşte Kral Eurysteus'un Herakles'e yaptırdığı 12 işe mitolojide Herakles'in görevleri denir. Bu işler şunlardır:

1) Hiçbir silahın işlemediği Nemea Aslanı’nı öldürmek
2) Lerna bataklığındaki 9 başlı ejderi Hydra’yı yok etmek
3) Artemis'in kutsal hayvanlarından Kyreneia geyiğini yakalamak
4) Erymanthos dağında yaşayan büyük yaban domuzunu ağla tutmak
5) Augias'ın ahırlarını bir günde temizlemek (iki büyük ırmağın yataklarını değiştirip ahırlardan geçirerek)
6) Stymphalos'da yaşayan ve o bölgedeki insanların rahatını kaçıran kuşları Athena'nın yardımıyla kovmak
7) Girit'e gidip Poseidon'un Minos'a verdiği azgın boğayı getirmek
8)Troia kralı Diomedes'in insan eti yiyen kısraklarını yakalamak bunun için önce Diomedes'i öldürmüştür.
9) Amazonlar kraliçesi Hippolyte'den kemerini almak. Kemeri almak için kraliçe ile anlaşmış, ancak Hera'nın kışkırtmasıyla Amazonlar, Herakles'e saldırmış, Herakles de kraliçeyi öldürmek zorunda kalmıştır.
10) Okeanos'un bir adasında bulunan 3 gövdeli dev Geryoneus'un sığırlarını çalmak,
11) Hesperidler'in altın elmalarını getirmek,
12) Hermes'in ölüler ülkesini koruyan Kerberos adlı köpeği yeryüzüne çıkarmak (Kerberos'u daha sonra geri götürdü).

YARARLANILAN KAYNAKLAR

http://www.yunanmitolojisi.com/

http://tr.wikipedia.org.wiki/

http://tr.wikipedia.org/wiki/Yunan_mitolojisi

Azra Erhat, **Mitoloji Sözlüğü,** Remzi Kitapevi, 2006**.**

Robert Graves, **Yunan Mitleri,** Say Yay., 2004.

Pierre Grimal, **Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma,** Kabalcı Yay., 2012.s